

ՄՈՒՍԱ ՊԵՅԻՆ ՄՈՒՀԱՔԷՄԷՍԻ

ԻՔԻՆՃԻ ՄՈՒՀԱՔԷՄԷ

(1564 թիվ հրատարակում տեղում)

Մուսա պէյլին տիկէր վէքիլի Մէ-
հէմմետ Ալի էֆէ. - Շահիտներին զաթ-
վէ շահատէթլէրի հազգընտա իֆա-
տէմ օլտուղունու սէօյլէմիշ խոխմ:
Էվվէլա զաթ մէսէլէսինի իյղահ իտէ-
ճէհիմ. պու շահիտներին պուրատա
միւվէքիլիմէ գարշը շահատէթլէ կէլ-
մէլէլի՝ ճարիզ տէյլլ տիր. զիրա
պուշար շահիտ տէյլլ, միւտտաի
սըֆաթընտա պուլունուեօրլար. Բա-
բաս մէսէլէսինի միւթէազըպ պուշ-
լար թարաֆընտան միւվէքիլիմէ ա-
լէյհինէ պիր խոսուումէթի մանէվիեհ
հասըլ օլմուշ տուր. Թէլէկրաֆ չէ-
միշլէր, մագամաթը ալիեհէ միւրա-
ճաաթ իթմիշլէրէլ հասըլ պիր միւտ-
տաի հէր նէ եաքապիլի իտէ, հէթ-
սինի եաքմըշլար տըր. Թէլէկրաֆլա-
ըն սուրէթլէրի՝ Թէլէկրաֆլաանէ-
տէ, իսթիտալարընըն սուրէթլէրի՝
Պիթլիս հիւքիւմէթի մահէլիեհէսինտէ
մահֆուզ տուր. իսթէնիտիկի հալտէ
արանըլապիլի. Շու հալմէվճուտ օլ
տուգճա, մահքէմէ պուշարը շահիտ-
տէյլլ գապուլ իտէպիլիմի. Շիմտի
շահիտ մէսէլէսինի կէլէլիմ. Շահիտ-
լէրին իսթիտալարընը պէհան իթ-
մէք տալաեք մէյտանա գօյմագ տի-
մէք տիր. պու տա միւվէքիլիմիզին
հուգուգընը միւտաֆաաեա մէտալ
տըր. էվվէլ էմիրտէ Մկրտիչին ի-
ֆատտէսինտէքի թէնագգուզաթը
կէօթէրէճէհիմ. Քէնտիսի միւ-
թէգարընուր օլտուղու վէ բէտէրին-
տէն տէ հայիզի վէքիլիմէ պու-
լունտուղու հալտէ, մահգա միւվէք-
քիլիմէ իճրաի խոսուումէթ իչին
պուրաեա կէլիշ օլան պու Մկրտիչ
միւսթէնիթի. հուգուգընտա, իւշ
սէնէ էվվէլ քէնտիսի խանէսինտէ ու-
եուր իքէն, Պօղոս թարաֆընտան
հարիգին իյղար խապէր վէրիմէսի
իւգէրինէ մաղաղաեա կիթտիկինի,
վէ Մուսա պէյլ իլէ ալէնէսինին սի-
լահըլ օլարագ տուրտուղլարընը, վէ
խանէեհէ էյգընա կիրիպ զասպ ու
զարէթ իթմէսինտէն գօրգտուգլա-
ըն ճիհէթլէ, խանէ էյեաքը վէ սա-
յիրէնին տէ օրաեա գօնուլմուշ օլ-
տուղունու, վէ հարիգին Մուսա պէյլ
թարաֆընտան իյղա օլունտուղու
Յալիք իլէ Պօղոսին կէօղլէրի իլէ
կէօրտիլէրինի սէօյլէմիշ, սօնրա
սաաաթէթլու իպրահիմ պէյլ կիթ-
միշ, օ տա մաղաղանըն եանտըլը
կիճէ, քէնտիսի Պիթլիստէ պուլուն-
տուղունու, վէ պու. հարիգին Մու-
սա պէյլ թարաֆընտան իյղա օլուն-
տուղու քէօյլիլէր թարաֆընտան
սէօյլէնտիկինի, վէ ֆագաթ քէնտի-
սի կէօրմէմիշ օլտուղունու, վէ էվ-
վէլէն իյղաի հարիգ իտէնլէրի կէօր-
միւշ օլմասընը սէօյլէմէսի՝ եանըլ-
ըլլա վուգու պուլմուշ օլտուղու-
նու պէհան իթմիշ, Էֆէնտիմ,
պէօյլէ պիր հարիգ վուգու պուլուր
իտէ, էվվէլա անըն վուգուի՝ գա-
նուէն թային իտիմիշ օլան մէմուր-
լար թարաֆընտան մէվճուտ գայտ-
լարա անլաշըլմասը իճապ իտէր,
Մուշ միւթէաքըրըլլաք մէրքէգի տիր,
Միւթէաքըրըլլաք վար տըր, միւտ-
տաի ումուլիսի վար, անլէր թա-

րաֆընտան էլպէթլէ թահգըրգաթ
իճրա իտիմիշ, էվրագ թանգիմգը-
լընմըշ օլմալը. պուշարն սարֆը
նագար իտէլիմ. պապասը՝ վագ-
թըլա Մուշ հիւքիւմէթի մահէլի-
եհէսինէ միւրաճաաթընտա, Մուսա
պէյլին վէ անըն ագրապասընտան
Սիւլէյման պէյլին թահգըրըլլէ
եագըլտը տէյլլ իտտաա իթմիշ, հալ
պու քի, օնու տա իսպաթ իտէմէ-
միշ, շիմտի իտէ թահգըր գալմաեքպ
պիղզաթ Մուսա պէյլ իյղա իթտի
տիեօրլար. պուշարն տա նագարը
տիգգաթա ալընմասընը քէճա իտէ-
րիմ. Պաշգա պիր նագթա տահա
վար. Գընեաա իլէ Յովհաննէս ու-
գուտա իքէն եանկըն զուհուր իթ-
միշ, էլպիսէլէրի եանմըշ, պու գա-
տար եանկընտա նաքըլ օլուպ տա
քէնտիլէրի եանմալըշար, պուրաք
շայեանը թէնճէլիպ տէյլլ միւթա-
գաթ պուշու տա պրագալըմ, քեա-
միլէն եանըպ թէլէլէֆ օլմամըշլար,
պիր եէրլէրինտէ պիր եարա պէրէ
օլուն հասըլ օլմամըշ մը. Էկէր օլ-
մուշ իտէ, թապիպըրաքօրթօնու եա-
լուտ սայիր Էվրագը քէսիեհէ նէրէ-
տէ. տիգգաթ պուլունուլուն քի,
պէօյլէ պիր շէյլ տէ եօգ տուր. Պուշ-
լար տիեօրլար քի, Մուսա պէյլ միւ-
տիրիլքտէն աղիլտէ, մագպաթա իս-
թմիշ տէ վիւմէմիշլէր, անըն իւգէ-
րինէ քէնտիլէրինէ խոսուումէթ ի-
տիպ պու շէյլէրի իճրա իթմիշ, Պու
տէտիլլէրինին սահիհ օլտուղու
ֆարգ իտիլտէ, Մուսա պէյլին խու-
սուումէթի՝ պուշարա տէյլլ, իլլա
քէօյլ էհալիսիլլէ բարագա գարշը օլ-
մագ լաղըմ կէլիլ.
Միւտ. ում. - Մէհէմմետ Ալի է-
ֆէնտիսին սէօղլիւնի գալթ իտէ-
րէք. - Բէիս էֆէ. հագրէթլէրի, պու
տէտիլլէրի միւտաֆաա գապիլիտէն
տիր, շիմտի իտէ միւտաֆաա զէմա-
նը տէյլլ տիր.
Բէիս. - Պիր իյղահաթ իչին սէօգ
իսթէտիլի, շիմտի իտէ պու գատար
քեաղըլար օգուեօրտուղունու, պու
օլուն մու.
Մէհէմմետ Ալի էֆէ. - Էֆէնտիմ,
միւպաեհէթլէրի կէօթէրէճէհիմ,
պունա գանուէնէ հագգըմ վար
տըր. Էկէր սէօգէ տէվաթ իթմէքիլ-
իլմէ միւտաաաթ օլունմագ իտէ, հու-
գուգուումուգ զայպ օլուն.
Միւտ. ում. - Պէնիմ ֆիքրիմէ
էվվէլա շահիտլէր տիլէնիլիսին, մու-
հաքէմէյլի գաքաեաճագ տէյլլիպ,
սօնրա սէօյլէեհէքէլէրինի սէօյլէեհ-
պիլիլէր.
Մէհէմմետ Ալի էֆէ. սէօղլիւնէ տէ-
վաթ իթմէք իչին իօրար իթտիկի ճի-
հէթլէ, միւտաաի ռումուլի պէյլ
մահքէմէ թարաֆընտան պու մատտէ
հագգընտա պիր գարար վէրիլմէսինի
թալէպ իթտի. Մահքէմէ՝ Մէհէմմետ
Ալի էֆէնտիլին տէտիկի սէօղլէրին
պէհան իտիլմէսի զէմանընըն հէնուգ
կէլմէմիշ օլտուղունու վէ միւտաֆաա-
նըն սօնրա վուգու պուլաճաղընա
գարար վէրտի.
Բէյլիս. - Շիմտի սիրգաթ հագգըն-
տա շահատէթ իտէճէք աաաալար
տիլէնէճէք տիր. (միւպասըրլարա
իսթապէն) պիր Յովհաննէս վար իմիշ
շաղըրըլ.
Յովհաննէս հուգուրը մահքէմէ
կէթիլիլտի.

Բէյլիս. - Ատըն նէ՝ տիր, գա՞ն եա-
շընտաքըն, նէ՞րէլիսին, բէտէրինին
իսթ. նէ՝ տիր, նէ՞րէլ իլէ մէշղուլուն.
Յովհ. - Ատըմ Յովհաննէս տիր,
46 եաշընտաքըմ, Մուշլունու, պա-
պալմին իսթի Մըլթար տըր, Իսկիւ-
տարտա տէյլլիլմէտէ իլլէեօրում.
Բէյլիս. - Իսթապալա կէլէլի նէ՞
գատար վագըթ օլունեօր.
Յովհ. - 10 ալ.
Բէյլիս. - Կարապետի կէօթէրէք.
— Պունու թանըրմընը, քի՞մ տիր.
Յովհ. - Թանըրմըմ, Կարապետ տիր,
Բիւս. - Խըսըրմըլըլ վար մը.
Յովհ. - Խայըր.
Պատէհու շահիտ Յովհաննէս
տօղըն շահատէթ իտէճէկինէ տայիր
եէմին իթտիլիլտի.
Բէյլիս. - Պունլարըն հագգընտա նէ
պիլիլտէն սէօյլէ.
Յովհ. - Կիճէ չըգմըշ իտիմ, քէօ-
յիւն իլլիտէ պէքէրիլք իլլին կէգի-
եօր իտիմ. սաաթ տէօրթ պուշուգ-
իտի. պիր տէ պագաթըմ քի բաթըր-
տը վար, Մուսա պէյլ, Էօմէք պէյլ
պիր գա՞ն քիլի տահա տուրտուեօրլար
իտի. Մուսա պէյլ պէնի կէօրիւնէ
«եանաշմա սէնի եագարմ» տէտի.
«նիլին նէ՞ գապահաթըմ վար քի
իւգէրիմէ ալէն իտէճէքսին» տէ-
տիմ. Մուսա պէյլ՝ եհինէ, եանաշմա
տիրօրում տէտի, պէն տէ աշաղը-
տա քէօյլտէ տուրտում, իքի քիլի
տիվարը տէտիլէր, նէ վար իտէ չալ-
տըլար սըրթլարընա ալտըլար կիթ-
տիլէր.
Բէյլիս. - Գա՞ն եիւք կէօթիլարում-
լէր, համալ վար մը իտի, կէօթիլար-
տիլլէրի շէյլէր նէ՞ կիպի շէյլէր
իտի.
Յովհ. - Ալթը եիւք վար իտի. համ-
ալ եօգ իտի, կէօթիլարումլէրի
շամալը վէ սայիրէ իտի.
Բէյլիս. - Ալթը եիւք տիեօրումն,
օ գատար շամալը օլուն մը.
Յովհ. - Էֆէնտիմ, պաշգա շէյլէր
տէ կէօթիլարումլէր, պագըր տա.
Բէյլիս. - Տիվարը նէ՞ սուրէթլէ աշ-
տըլար.
Յովհ. - Տէյնէք իլէ աշտըլար. տի-
վար թաշաղընտան պիր թաշ տիւ-
շիւնէ, 5-6 տանէ պիրտէն տիւշէր.
Բէյլիս. - Սէնին պուլունտուղուն
մահէլլ իլէ անլէրին պուլունտուղուն
մահէլլին արասը նէ՞ գատար իտի.
Յովհ. - 100 աաթմ, 200 աաթմ.
Բէյլիս. - 100 աաթմ եէրտէն նաքըլ
կէօրտիւն, տիվարը գա՞ն քիլի տէ-
լիեօր իտի.
Յովհ. - Պէն իքի քիլի կէօրտիւմ.
Բէյլիս. - Տէյնէք իլէ աշտըլ մը,
տէյնէք նաքըլ իտի.
Յովհ. - Տէյնէք աղաճտան իտի,
ուճուտա տէմիր վար իտի.
Մուսա պէյլին վէրիլի իզգէթ պէյլ.
Էթրաֆընա իյղահ իթտին, կիճէ
քէօյլի կէգմէք չըգմըշ, սաաթ գաշ-
տա չըգմըշ, եանընտա քի՞մ վար ի-
միշ, նէ՞րէլտէ օլունում.
Բէյլիս. - շահիտ իսթապէն. - Սէն
քէօյլին պէքէրիլ միսին.
Յովհ. - Պիղտէ աաթթ տիր, նէօ-
պէթլէ կէգէրիլք, եալընըլ իտիմ.
Բէյլիս. - Սօգ աղտա քիմէյլի կէօր-
մէտին մի.
Յովհ. - Խայր.
Իզգէթ պէյլ. - Նէ՞րէլէ կէլմիշ նէ՞-
րէտէ օլունումեօր իմիշ, գա՞ն սօ-
գագ տօլաշմըլ.

Յովհ. - Իւշ սօգագ տօլաշտըմ.
Բէյլիս. - Տիվէք անտէն սօնրա Մու-
սա պէյլ իլէ արգատաշարընը կէօր-
տիւն, գա՞ն քիլի իտիլէր.
Յովհ. - 10-13 քիլի վար իտի.
Բէյլիս. - 100 աաթմ ուգաղա կիթ-
տին, սէյլ իթտին, էօյլէ՞ մի.
Յովհ. - Էվվէթ.
Իզգէթ պէյլ. - Պու օրատա իքէն
տէլիք աշտըլ մը իմիշ.
Յովհ. - Էվվէթ, աշտըլար իտի, ալ
պիր շէյլ գալմըշ իտի.
Բէյլիս. - Պունու նէ՞ գատար գէ-
մանտա եաքալար.
Յովհ. - Էֆէնտիմ, պէն տէօնտիւմ,
քէօյլտէ տուրտում, պիր սաաթ
գատար սիւրտիւ.
Միւտ. ում. - Տէլիք պիւեիւք միւ
իմիշ.
Յովհ. - Պիր արշըն 1 1/2 արշըն գա-
տար.
Իզգէթ պէյլ. - Տիվարըն գալընըլը
նէ՞ գատար իմիշ.
Յովհ. - Պիր արշըն.
Միւտ. ում. - Կէօթիլարումլէրի
շէյլէրտէ եաթագ եօրկան տա վար
մը իմիշ.
Յովհ. - Խայր, կէօրմէտիւմ.
Բէյլիս. - Գա՞ն եիւք իտի, եիւքիլ
նէ՞ պօյոա իտի, պօյոա գա՞տար մը,
տահա պիւեիւք միւ.
Յովհ. - 5-6 եիւք կէօրտիւմ, պիւ-
եիւք տէ վար իտի, պօյոա գատար
տա.
Իզգէթ պէյլ. - Տիվարը տէլմէք իլլին
նէ՞ գատար ուգաշմըլար, քէնտիլի
(Յովհաննէս) կիթտիկի վագըթ տէ-
լինմիշ մի իմիշ.
Յովհ. - Պէն կիթտիկիտէ եէնի
պաշաեօրլար իտի.
Բէյլիս. - Պիր ալ էվվէլ «տէլլիմիշ
պիր ալ գալմըշ իտի» տէտին, շիմտի
պաշգա տիւրիւ տիեօրումն, «եօգ-
լէրին եէկտիկէրինի թուլմաեօր.
Իզգէթ պէյլ. - Տէլլտէն իլլէրի
քի՞մ կիրմիշ.
Յովհ. - Մուրապա պէյլ իլէ Էօմէք
պէյլ.
Իզգէթ պէյլ. - Սօնրա քի՞մ չըգմըլ.
Բէյլիս. - Էլպէթլէ եհինէ օնլար չըգ-
մըլ օլաճագլար.
Իզգէթ պէյլ. - Օրթալըլ ալտըլըլ
մը իմիշ, սաաթ գա՞ն իմիշ.
Յովհ. - Սաաթ 4-5 վար իտի, մա-
հիթապ վար իտի.
Միւտ. ում. - Մատաթ քի մահի-
թապ օլտուղունու պիլիեօր, հանկը
ալ օլտուղունու տա պիլիլ մի.
Յովհ. - Նէ՞ պիլիլիմ, Էֆէնտիմ,
գատար վար իտի.
Իզգէթ. - Տուվարլարը տէլէնլէր
քի՞մ իմիշ.
Յովհ. - Մուրապա պէյլ իլէ Էօմէք
պէյլ.
Իզգէթ. - Պաճատան «տէնի եագա-
րմ» տէեհէն քի՞մ իտի.
Յովհ. - Իքիսի տէլիեօրլար իտի,
Մուրապա պէյլ պաճատն եանընտա իտի,
պաճա իլէ տիվարըն արասը ճիւղի
տիր, պիլիլ պաճալար եիւքսէք տէ-
եիլ տիր.
Միւտ. ում. - Տիվար իլէ եէրին ալ-
թընտա նէ՞ գատար մէսաֆէ վար տըր
Յովհ. - Իքի աաթմ պօնու խանէ
պիր գաթ տըր վէ պիր օտա տըր.
Իզգէթ. - Տէլլինէն տէլիք նէ՞րէտէ
իմիշ.
Յովհ. - Եէրտէն պիր արշըն եիւք-
սիլլիլտէ.

Միւտ. ում. - Մուսա պէյ պա-
նատա պուլուստուղու հատե տէրիկի
նաւը տէրէր:

Յովհ. - Օ տա տուրտուղու եւր-
տէն տէրիւոր իտի:

Բէյիւ. - Պու վուգուստան սոն-
րա նէ Եաբտին:

Յովհ. - Եվիմէ կէլտիմ, պիր Իքի
նաւթ սոնրա քէյլիւլէրէ սէյլէտիմ,
կէլտիլէր:

Բէյիւ. Կարապետի կէսթէրէրէր.
— Պուսլարա քիմ խապէր վէրտի:

Յովհ. - Քէօրին աստաւարը խապէր
վէրտիլէր, անէր տէ կիթտիլէր, հէր
էյ չալլէնը իտի:

Ջապիթ քեաթիպի. - Եֆէնտիմ,
միւսթանթիգ հուզուրուստաքի ի-
ֆատէսի իլէ պիր միւսթանթիվ վար.
էվտէն չալտըգլարը էյեա միւսթանթ-
տա կէրտանլըգ, պիլէգիք վէ սայի-
րէտէ վար իտի, պիր տէ օրատա ի-
տիմ, գալապալըգ կէօրտիւմ տէ-
միշ:

Միւտ. ում. - 100 ատըմ մէսա-
ֆէտէն պիլէգիկի նաւը կէօրմիւշ:
Յովհ. - Պիլէգիք օլտուղուստ սոն-
րա օրատաքի աստաւար սէյլէտիլէր:
Իզգէթ. - Միւթէնթիգին հուզու-
րուստաքի իֆատէսիլտէ «գալապա-
լըգ կէօրտիւմ, կիթտիմ սափուշ-
տուլար» տէմիշ. անլէր սափուշմիւշ
խէլէր, քէնտիսի տէ կէօրմէմիշ օլ-
տաք լազըմ կէլիւ:

Մէհէմէտ Ալի. - Օտատա օթուր-
տուղու զէման տիշարընը նաւը
կէօրմիւշ:

Միւտ. ում. - Իսթիլթաք տայի-
րէսիտէ Մուսա պէյ պաճանըն իւ-
ղիլտէ իտի տէմիշ իտի, չիմիլքի
իֆատէսի իլէ քէք պիւեիւք միւսթա-
նէնթ վար:

Իշպու շահիտին պաշգա պիր տէ-
նէնթի գալմամաղա, շահիտի տի-
կէրին ճէլպինէ սըբա կէլտի. Պու
տէֆա հուզուրը մահքէմէնէ կէլթի-
րիլէն շահիտ Պօղոս նամընտա պի-
րիսի օլուպ, մէրգուսուն թիւրքնէ
պիլմէտիկի խապէր վէրիլմէքլէ:

Միւտ. ում. - Պու շահիտէ պիր
թէրնէման թայիլին օլունսուն, վէ
թէրնէման օլաճաք զաթ ընսիլ պիր
մէմուր օլսուն. պէլքի թաքաֆէյն
իլէ պիր միւսթանթիվ օլուր:

Բէյիւ. - Ենմին իտիպ տօղրուսու-
նու սէյլէնէնէք:

Միւտ. ում. - Իսթիլթաք տայիլէ-
սիտէ պու շահիտ քէլթէպէտէն Պաղ-
տիկ էֆէնտիլին թէրնէմանլըղլա
տիլէնմիշ տիր:

Սիմոն էֆ. - Ազատան էրմէնիճէ
անլայան զաթ վար տըր, Եանլը օ-
լուր իսէ թասհիհ օլունուր:

Մանուկ նամընտա Պիթիլիսի վէ գ-
նաղլարտա այվաղըգ իտէր պիր ա-
տէմ թէրնէմանլըգ կէլթիլիլտիլտէ
նէմին իթտիլիլմէքտէն էվլէլ:

Միւտ. ում. - Թէրնէման մաարուֆ
պիր աստաճ օլուն, մաղսէտ հաղ-
գանիլէթի մուհաֆաղատան իպա-
րէթ տիր:

Բէյիւ. - Ենմին իտէնէկի ճիհէթլէ
պունտա պիր պէյիւ Եօգ տուր:

Պունուկ իւզէրինէ թէրնէմանապէր
վէհիհ ուսուլ Եէմին իթտիլիլպ,
անըն թէրնէմանլըղ վաթըմաթլա

շահիտին իսմի, պապաւընըն իսմի,
Եաշը, մէմէքէթի, սէնաաթը, թա-
րաֆէյնտէն պիրինէ պիր կէօնա միւ-
նասիպէթ վէ աստալթիլ օլուպ օլ-
մատըղը սօրուլտուղտա, իսմի Պօղոս
քէտէրինին իսմի Վարդան, Եաշը 50,
մէմէքէթի Արդանթ, սէնաաթընէն-
պէր օլտուղուստ պէնան իթտի:
Մէրգու. շահիտ Պօղոս՝ Եէմին իթ-
տիլիլտիլտէն սոնրա տէտի:

Պօղոս. - Պիլ տօլաշընտ Իտիք.
պիր զաշ քիշի կէօրտիւք, պիրիսի
Եաղընմա կէլիննէ սուս օլ, սէնի
Եաղաթըմ տէտի. պունաթը թա-
նըտըմ, պիրի Մուսա, պիրի Եօմէր,
պիրի Ճէգալիլ վէ պիրի տէ Ահմէտ
պէյլէր իտի. տամտա տուրուստաթար
Իտի, Եարընը պէքլէնտ Եարընը տու-
վարը տէլիլտ Իտի:

Բէյիւ. - Պիլ տէտիլինիք քիմիլէր
տիր:

Պօղոս. - Օտատա պիրիլտէ Եաթ-
տըղըմը Յովհաննէս իլէ պէրապէր
Իտիք, պիր չուգուր Եէրտէ տուրու-
տ Իտիք, կէօրտիւմ. Եվտէրի
էյեաթը քեաթիլէն ալտըլար կիթ-
տիլէր:

(Տէլ-Գ)

ԹԵԼԵԿՐԱՖ

Լօնտրա, 29 նոյ. - Միգօրտան պա
թէլէկրաֆ պիրտիլտիլինէ կէօրէ,
բրէնս Ալպէթ Վիգթօր տը Կալ
Եապանի պիր ֆիլին զապթ վէ թէս-
կիլինտէ հազըր պուլուստուղու սը-
րատա, ֆիլ՝ միւշարիլէյհին իւզէրի-
նէ հիւճու. իթմիշ, վէ Եէր միւրա-
լայ Հէնտէրսըն՝ տէրաք պ ֆէլաթ-
թի մէն իթմէսէ, միւշարիլէյհ թէ-
լէֆ իտիլէնէք իմիշ:

Պէրլին, 29 նոյ. - Ալմանիանըն
թաշթը հիւստէսիլտէ պուլուստան
արաղիլին պիւտնէ միւզաքէրէսիլ-
տէ, գօնթ Հիւպէթթ տը Պիգմարգ.
Վէյսման ֆըրգաի սէֆէրիլէնին
մուվաֆֆաթըյէթի քեաթիլէ քէսպ
իթտիլինի, վէ հիւքիւմէթլին, էվլէլ-
քի կիպի, իլէրուտէ տալի, Ինկիլ-

թէրրա իլէ իթթիֆաթը թաւ իւզրէ
հարէքէթ իտէնէկիլին պէնան իլլէմիշ
տիր:

Պէրլին, 29 նոյ. - Պօրսա գօմիսէր-
լիկի, պունտան պէյլէ, պաշգա
պաշգա սէրիլէրէ թաշվիլ օլմուշ օ-
լան տէվլէթի Ալիէնին իսթիլթաթ
թաշվիլթընըն տալի պօրսատա
ալընըպ սաթըլմասընա գարաթ վիր-
միշ տիր:

Վիլէննա, 29 նոյ. - Պօրսա մէճիլի
Պուլկար իսթիլթաթը թաշվիլթընըն
պօրսատա ալընըպ սաթըլմասընա տա-
լիլ Լանտէրպանըն թէքիլիֆի հաղ-
գընտա ճուսա իրթէսի կիւնքի ին-
թիլմալիտէ գարաթ վէրէնէք տիր:

Նուվէլ Բրէս Լիպը զաղէթաթընըն
րիվաթէթինէ նէգաթէն, Ալմիլիտ-
Մաճարիլթան տէմիք Եօլարը չի-
րէթիլէ պարօն տը Հիւշարաթընտա-
քի մուսապէրաթ՝ չէրալիլթի մալիլէ
խուսուսընտա նէթիլէքէքիլ օլմուշ
տուր:

Բոմա, 29 նոյ. - Մալիլէ նազըրը՝
Իթալիա իլէ Պրանսա պէյնիլտէքի
ըուսու. միւսթէլիլթէնին իլլաթը
մաղսէտիլլէ մէճիլի մէպուստան պիր
գանուկ լալիհաթ թաղտիմ, վէ պու-
լալիհանըն միւսթանէլ օլմաթը գա-
րաթըն թալէպ իտիպ, պու գարա-
լը իսթիլհաթ տալի իլլէմիշ տիր:

Մ. Իմպրիանի՝ Թիլէսթէ վէ Թա-
րէնթէնին իսթիլտաթընա թալիպ
պուլուստան Բոմաթաթի գօմիլթէնին
քէյֆի մաէշա տաղըրմասընտան տօ-

լաթը Մ. Գրիպրիէ իրատը սիւալ
իթմիշ տիր:

Պէրլին (Իզվիցէրիտա) 29 նոյ. -
Ֆէտէրալ մէճիլիլին զիրաթ չիւ-
պէսի՝ Ալմիլիա, Մաճարիլթան վէ
Ալմանիատան կէլէրէք, Պրանսա-
Եա կէօնտէրիլէնէք օլան հալմանաթ
նաղլիլթընըն թըրանսիլթ ուսու-
լինտէ գապուլ օլունմաթաղընը ի-
լան իթմիշ տիր:

Պէլկրատ, 29 նոյ. - Սըրպիլթան
վէ Պուլկարիլթան արասընտա թի-
ճարէթ մուգալէլէսի ազաթ միւ-
զաթէրաթընա Սըրպիլթան թարա-
ֆընտան մուրալիլտա օլան Մ. Գօս-
թա Սթէֆանիլի՝ Սօֆիաթա կիթմիշ
տիր: Մ. Պօտի՝ Մանասթըր գօնսօ-
լուլուղուստա իպգա օլունմիւշ տուր:

Պէրլին, 30 նոյ. - Իզվիլէրիա Ֆէտէ-
րալ մէճիլիլ՝ ալլէնին գաղալարա
գարը սուրէթի մէճպուրիլէտէ սի-
կուրթա ալթընա ալթմալարընա
տալիլ գանուկը մէյրուլթիլէլէ պիր
պէնտ տէրճ իտիլմէսիլիլ թէքիլիլ իթ-
միշ տիր:

Բարիս, 30 նոյ. - Ինկիլթէրա տէվ-
լէթինին Վաթիգան սէֆիլի Մ. Սիմօ
նուն՝ Աֆրիգատաթի ինկիլիլ միսի-
նէրէրինին գարալիլալ Լալիլթիլին
տալիլէյի մէսուպիլէթիլտէն խա-
րիճ օլարաթ Բաթա վէքիլինին հիւք-
միւ ալթընտա գօնուլմաթընը թա-
լէպ իթմիշ օլտուղուստ տալիլ տէվ-

ՐՈՒՄԷԼԻ ՏԵՄԻՐ ԵՕԼԼԱՐԸ
ԲԻԵԱՆԳՕՍՈՒՆՈՒՆ
119 ունիւն գոշրաւընտա գազանան
ԻԲՐԱՄԻԵԼԻ

Նօ.	Ձր.	Նօ.	Ձր.	Նօ.	Ձր.	Նօ.	Ձր.	Նօ.	Ձր.
1085637	600000	254343	3000	1629898	3000	709628	1000	1303006	»
1865959	60000	294358	»	1712044	»	727519	»	1316110	»
476225	20000	294360	»	195423	1000	868168	»	1356457	»
1273213	»	648282	»	364331	»	902274	»	1356459	»
680596	6000	684093	»	411232	»	942585	»	1502910	»
727516	»	868169	»	411235	»	992880	»	1544151	»
825872	»	902273	»	456524	»	1114290	»	1831920	»
1044400	»	1061359	»	463676	»	1143702	»	1865957	»
1653378	»	1143705	»	648284	»	1147435	»	1932343	»
1865956	»	1252789	»	679988	»	1287368	»	1938845	»

(400 ֆրանք գազանան նումէրօլարը Եարըն նէյր իտէնէյիլ)

ՊԱՆԳ ԷՄԲԵՐԻԱԼ ՕԹԹՕՄԱՆ

31 Հոկտեմբեր 1889 հալը հազրը

ՄԱԹԼՈՒՊԱԹ	Լիւրայի Օսմանի	ՏԻԵՆՈՒՆԱԹ	Լիւրայի Օսմանի
Էսհամ-Սէրմանէտէն հէնուգ ախը օ- լունմամըշ Էսհամ	5.500.000	Սէրմանէ	11.000.000
Ասիլթանէտէ Լ.Օ. 773.550 04 Սանտըգ Շիւպէլէրտէ Լ.Օ. 430.791 03	1.204.341 07	Թէտալիլտէ պանդնթլար (Ասիլթանէտէ Շիւպէլէրտէ)	519.746
Սանտըգտա մէվճուտ սէնէտաթ	5.170.662 67	Էօտէնէնէք գամպի	760.258 57
Խաղիլէյի Հիւմանուկ հիսապաթը ճա- րիլէսի. - Պանդանըն գիլմէմաթը	865.570 96	Պաղիլէյի Հիւմանուկ հիսապաթը ճա- րիլէսի. - Մաթլուպաթ	—
Հիսապաթը ճարիլէյի միւսթէլիլթէ- Ձիլմէմաթ	2.798.195 65	Հիսապաթը ճարիլէյի միւսթէլիլթէ- Մաթլուպաթ	4.366.971 40
Էսհամ վէ Էմթաա իւզէրինէ իգրազ օ- լունան մէպալիլ	2.621.255 85	Մուսթէն վատէլի տէրօղիլթօ	975.209 43
Էմթաք վէ Էյեա	75.913 20	Իլլիլթաթ	350.730 59
Միւթէնէվիլէ	58.622 52	Թէլտիլէ օլունաճաթ թէմէթթիլ	11.866 29
	1.015.294.561 92	Միւթէնէվիլէ	309.779 64

Ալլընա միւթապըգ օլտուղու թաստիլ օլունուր:

Միւտը
[Իմպ] Լ. Ա. Ֆիլիպին

Միւտիլի ումալի
[Իմպ] ԷՏԱՐ Վ. ԻՆՍՈՐ

Պրիւսեշէ, 30 նոյ. - Մէննի էսարէթ
Գօսֆէրանսը ազասընտան միւր ք.ք.էպ
Գօմիթէ՝ էսիւր թիճարէթիսի մասէյ-
լիքիսնտէ մէնն վէ իւլա իսին է՛ն միւ-
լէսիւր թէ Ետապիւրի՝ թէ քէքթիւր իթ-
միյ տիւր :

Աէլթաւ, 30) նոր. Մաճար մէճիսի
մէպուսանը, պիւտճէի, մուպաշա-
սայր մախսուսեհէ նասա օպարադ էք-
սէրիեթի աղմիւ իլէ գապուլ, վէ
Մ. Իրանիին թապիլիէթ գանու-
ւընճա թատիլաթ ինքսար թալէպի-
նի սիւթէգամին թէքլիֆին 84 րէ.,
էպրը 193 րէյ իլէ րէտա իյլէմիշ
ապուլ:

ՄԻԻԹԵՆԵՎԻՑԵՆ

ՕՆ տոգւնդունճու ասորն ինչաաթը
Հէնտէսիէսինտէն աճապա գա
տանէսի թարիխի Միլաուն 6000 ինճի
սէնէսինտէ պաղի գալմիշ պուլու
նաճաղ տըր, Դորգարըզ, քի բէբ պը
վէ պլէլիւտաու ոլ վաղթա գատար
պաղի գալալպ տա իյէ եարաեանյա
ըը տաճա ազ ուճաղ տըր, Պու
ճիւմէ իյէ պէրապէր պիւ միւհէնտի
սին իհտաա վէ ինչա իյլէտիկի պիննիս
պէ պիւեհիւք պիւր թէէսսիսաթ
վար տըր ըի, 4 պլին սէնէ միւտաթթ
գարթնտա իյթիս խըտմէթտէն ֆէ
րաղաթթ իթմմիշ, վէ պու կիւնքի
կիւնտէ միւնպիթ վէ մաչուլտար
պիւր տիեարըն հաեաթթը անա մէր
պու թ պուլուլմուշ տուր, Պու թէէս
սիսաթթ, հաղրէթի Եուսուֆ թարա
թնտան եարթթիշ ուլալ, միւշարի
էյհին գէմանը հիւքիւմէթնտէ մի
րուր իտէն սէնէլէր գարթնտա Մը
սըրա ճէլալ իյլէտիկի էն պիւեհիւք
նիյմէթ վէ պէրէքթթլէրտէն պիւրի
տիր, Մէգըիր գաճալ Սիսիւթ էո-

նիւնտէն կէշէն Նիրիտէն զուհւոր ի-
տէրէք, թագրիպա 250 միլլիք մա-
հէլլէ գատար Նիլէ մուվագի սու-
րէթտէ ճէրէեան իթտիքտէն սօն-
րա, Նիլին մէճարսաւն նիսպէթլէ
եւրքսէք պիր մահէլլէ եէթիչիր, վէ
իշթէ պու վէճհլէ տար պիր տէր-
պէտն իչինտէն Մըսըրն քեաֆֆէյի
սէպգէվաթլընն մէնպալը օլան արա-
ղի իչինէ կիրիպ անը սուվաքրը, Գա-
նալըն չիմալի ուճու, Նիլին էնմիշ
օլտուղու վագթլընտաքի տէրինի-
լինտէն 17 անաղ եւրքսէք օլտուրու
հալտէ, ճէնուպա ճիհէթլիթին սու-
արըննր եւրքսէքլիկի՝ մէգքիւր նէհ-
լին եւրքսէքլիկի իլէ պիր իտի, Պու
գանալ իչինտէն տայիմի պիր ըրմագ
կէշէքը, Փայու մ'նամըլ մահարուֆ
պէյտէյի սուլաեւրպ, անը ճիհսուլ-
տար վէ էհալիի քէսիրէսին իեաշէ
իտէր, Նիլին սէնէվի ճօյմասը վա-
գըլթլարընտա, գանալըն պիւեւիւք
պիր գըւմթ սուլար ալթլընտա գալ-
որդատան սօնրա, ագընթըր պայէտաւ
մէգքիւր տէրպէնտէ տահա պիւեան
օռզղէտան ճէրէեան իտէր, վէ պէ-
տապէրինճէ Փայու մ'արադսինի տա-
լիմի սուրէթտէ միւնպիթ վէ մահ-
ուլտար գըլլան ագընթըր վէ չամուր-
արը նագըլ իտէր, Հագըրէթի Եու-

սովորեն մեզգրելու գաճապը ինչպես իթ-տիկինն տայիր օլան ըրվաեթթէր միւսթէսնա օլարազ, պալէատէ մեզ-քիւր խուսուսաթըն քեաֆֆէսի տա-խի էլ եեզվմ թաստիգ. օլունապիլէն շէյլէր օլուպ, սատեճէ պիր զանն եախօտ թէվաթուրտան իպարէթ տէյիլ տիր: Պունտան սէքիզ սէնէ եզվէլէ կէլինճէնէ գատար, ումու-մուն իթիգադորնճա, մեզքիւր գա-նալըն եաքըլմասընտան մազմէստ արազիի սուլամազ օլուպ, պու խու-սուս էլ եեզվմ պալթթալ օլան սայիր գանալ էսէրլէրինտէն, վէ Պիրքէթ էլ Դայրունտա թօբլանմըշ օլուպ տա նէվճէ գանալըն սուեու իլէ պիր օլան լիւզումուռզ սու կէօլլէրինտէն պէլլի տիր: Հէրօտօթ, Սթրապօ, Մուշխանօս վէ Բլինի կիպի Եունանի վէ Բօմալը միւզէրրիլէր թարա-ֆընտան պու խուսուստա նիշէ հի-քեաեթէլը գալէմէ ալընմըշ օլուպ, գուրուռը վիւսթատա (միշին գար) էհալիի մահէլլիեհէնի եֆքեար վէ ատապընա մուվաֆըզ տիւշէն խա-րիթալարտա ըսմ օլունուր, եա-խօտ հարֆիէն նազլ օլունան ըրվա-եեթթէրլէ թէքրար իտիլը իտի: Մէզքիւր ըսմ վէ ըրվաեթթէրէ վէօրէ, գատիմ Իսրայէլլիէր թա-րաֆընտան աշըլմըշ օլան գանալ՝ Նիլ էհհրինի ֆազլա սուեուեու Թայու մըն ճիհէթի ճէնուպիեեսին-տէ վազը, վէ զաեթթէլ պիւեիւք օլտուղու ճիհէթլէ, պէլտէի մեզ-քիւրէնին իպլիմինի թատլը, վէ պէր-րիեհէնին գուրու ըրեզկեարալընը, իւզիւմ իլէ գէյթինլէրի՝ մէյէքէթին սայիր հիշ պիր թարաֆընտա էնա-լի կէօրիւլմէտիք տէրէճէտէ քէմա-լէ էրիշտրէն լաթիֆ ըրեզկեար-լարա թահվիլ իթտիքտէն պաշգա, մէհքիւլաթը իւզէրինէ քէսրէթլէ պալըզ իլալէ իտէն պիր կէօլէ նազլ իտէր իմիշ: Մէզքիւր կէօլտէն օլ գատար չօգ միգտարլարտա պալըզ չըգար իմիշ քի, եալընըզ պալըզ-լարտան ախը օլունան սէնէվի ըու-սում 5000 ինկիլիզ լիրասընա պա-լիշ օլուր իմիշ, Բիվաեթթէ նէզա-րէն, մեզքիւր կէօլիւն մուհիթի տա-լիբէսի 450 միլ օլուպ, իշինտէ պիր տօնանմա սէյր ու սէֆէր իտէր, վէ սէվահիլի տախի հըրֆէթ ու սէնաաթ վէ ֆէյզ ու պէրէքէթ մէնպար օլ-մուշ տուր:

ԳՈՒԹՈՂ ՇԻՄԱԼԻԵՆ ՍԵՑԵԱՀԱՐ
Նօրվէճտէ, 1890 սէնտեմբերն եազ
մէվսիմիւնտէ գուլթպը շիմալիեէ պիր
գաֆլէի իվիիեէ իրսալ իթմէք
իւզրէ էֆըբարը ամմէ իշիիլալ
իթմէքտէ օլուպ, գաֆլէի մէգըիւ-
էնին րիեասէթիւնէ Տը. Նանսէնին
թպաիին օլունաճաղը զանն օլուն-
մագտա տըր, Թէտարիքեաթը սէ-
ֆէրիեէտէ հիսսէսի օլանյար՝ գուլթ-
պը շիմալիեէ սէյեահաթ իթմէք
իչին Նօրվէճտէն մատաա, հիւ պիր
ոիեարտա պու կիպի միւճէրըէպ
լէ տաեանըբլը ատէմլէր պուլուն-
տաըղընը, վէ կիտէնլէրին գուլթպը
նէգըիւլտէ պիր էա իթի գըշկէշիրէ-
էք զարարտիտէ օլմանաճադարընը
տատա իթմէքտէ տրլէր, Գուլթ-
պա Ֆրանզ Ճօզէֆս Լէնս թարի-
իլլէ կիթմէք տիւշիւնլւմէքտէ օ-
լուպ, գուլթպը շիմալիեէ եօյոնու-

յուզգ. խաէն էն միսճէրբէպ՝ Նորվէ-
ճիալը, վէ մէսէլէ հագգընտա վու-
գուֆոյ թամմ քէսպ խաէն զաթլա-
ւէն թաւսիեէ իթալքլէրի եօլ տա-
խի պու տուր :

1891-3E

Գալաթ 20

19

Գ. ռումումի 18	գար. դ. ք.	19 08
Գգ. նոյ. աշուլ 20	տուպլը Գ. ք.	19 06
Իւնիֆիէ գար.	մայիս Գ. ք.	— —
Սէրի Ա. Ա.	Իսթրիգրազ	36 10
» Ե. Բ.		22 00
» Ա. Գ.		19 06
Բումէլէ շումի նումֆէրի		77 50
Ագչ. ֆալիզի		8
Բառոր		00 00
Հէվալ յիզ		20 00

ԷՏԻՐՆԷ—ՏԷՏԷԱՂԱՃ ԽԱԹԹԸ

ԳԱԹԱՐ ՆՈՒՄԷՐՈՍՈՒ 222		ԳԱԹԱՐ ՆՈՒՄԷՐՈՍՈՒ 221	
ՊԷՆԵՐ ՍԱՐԸ, ԲԷՆՆՆԵՆԱԿԻՆ ՎԷ ԶՈՒՄԱՍ ԻՐԹԵՆԻ ԿԻՆԵՆԵՐԻ ԿԱՐԵՔԷԹ ԽՈՒՆԻ		ՊԷՆԵՐ ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԵՆԻ, ԶԱՐՆՆԵՆԱԿԻ ՎԷ ԶՈՒՄԱՍ ԿԻՆԵՆԻ ԿԱՐԵՔԷԹ ԽՈՒՆԻ	
ՍԹԱՍԹՈՆ	Ս.	Ս.	Ս.
ՏԵՄԵ-ԱՂԱՃ	Հարեքեթ	4	15
ՖԵՐՐԷ	»	2	28
ՊԻՐԻԿԻ	»	3	28
ՍՈՒՓԻԼ	»	4	34
ՏԻՆԷԹՕՂԱ	»	5	38
ԳՈՒԼԵԼԻ-ՊՈՒՐԿԱՂ	»	6	19
ՈՒՐԼԻ	»	6	46
ԷՄԻՐՆԵ	Վ. Խոսուլ	7	40
Աղջամ		Աղջամ	
ԷՄԻՐՆԵ	Հարեքեթ	5	30
ՈՒՐԼԻ	»	6	25
ԳՈՒԼԵԼԻ-ՊՈՒՐԿԱՂ	»	7	20
ՏԻՆԷԹՕՂԱ	»	7	55
ՍՈՒՓԻԼ	»	9	07
ՊԻՐԻԿԻ	»	10	00
ՖԵՐՐԷ	»	11	01
ՏԵՄԵ-ԱՂԱՃ	Վ. Խոսուլ	12	00
Էյոնն		Էյոնն	

ԹՐՐՆՈՎԱ — ԵԱՆՊՈԼՈՒ ԽԱԹԹԸ

ԳԱԹԱՐ ՆՈՒՄԷՐՈՍՈՒ 22		ԳԱԹԱՐ ՆՈՒՄԷՐՈՍՈՒ 321	
Պէհէր Բազար իրթէսի, Ջարշէնպիհ վէ ճուհաս կիւնլէրի հարէքէթ իտէր:		Պէհէր Սալը, Բէշլէնպիհ վէ ճուհաս իրթէսի կիւնլէրի հարէքէթ իտէր:	
ՍԹԱՍԻՐՆ	Ա. Տ.	ՍԹԱՍԻՐՆ	Ա. Տ.
Իշպու գաթար պաշլըճա խաթիթին աթիտէքի գաթարալըն ախլասաթէ սըր.		Եանպուր	Սապաշ 6 09
Սարապէ յտէն իտիրնէտէն	Վ.հ. ագշ 12 44 Վ.հ. սապ 10 55	Զալիլն-Քէրմանլը	» 7 13
		Ենի-Ջաղրա	» 8 09
		Բատնէ մահալլէսի	» 9 12
		Գարա-բուհար	» 10 12
		Թըրնօվա	Վ.հառւ 40 46
			Սապաշ
Թըրնօվա	Հարէքէթ 4 15	Իշպու գաթար պաշլըճա խաթիթին գաթարալըն ախլասաթէ սըր.	
Գարա-բուհար	» 2 00	Իտիրնէ Եէ	Հար. ագշ 1 05
Բատնէ-մահալլէսի	» 3 05	Սարապէ յէ	Հար. սապ 11 15
Ենի-Ջաղրա	» 4 15		
Զալիլն-Քէրմանլը	» 5 10		
Եանպուր	Վ.հառւ 6 00		
	Ագշաւ		

ՄԱԹՊԱԱՅԻ

3. ԹՕԼԱՅԵԱՆ

Մամ պամբոտա, էյիսնէյի միւխթէլիֆէ իւէ, եանի էրմէ-
նիճէ, Թիւրքճէ, Պրանսրգճա վէ Բումնա դալէթա, քիթապ, ըիսա-
ւէ, տիւեհին վէ ճէնապէ պիւլէթէլի, գարթ աը վիզիթ, Հէր նէվ
իւանաթ քեաղորտար վէ ապրիք դաեթի թէմիզ, վէ միւշթէրիլէր
խոշոտու տիէճէթ սուրէթտէ միւլէթտիւ վէ էմայիւնէ նիւալիլ ինէ-
վէն ֆիեթթիլէ թապ օլունմազտա օլուղու, վէ Թաշրալարտան մէզ-
ըրէր իւանալարտա մաթ պամբոթա տողլուտան տողլու եախտ պիլ
պարթիւս վուզու պուլուճազ սիբարըշթիւն ազ պիր միւտտիլէ գար-
ֆընտա վէ քէդալիք էհվէնյիեթիլէ իճար իտիլիպ մաշէլլէրինէ թէս-
լիւ իտիլիեճէլի, վէ պու եօլտա սիբարըշթա իչլն, ըուխաթթը ըէս-
միեէս իաթիհճապ իտիլմէսի լազըմ էհլէնլէրին իտթիհճապ ըուխաթթ
խուսուսընըն տաթի մաթ պամբոթ թ աշարֆընտան տիքեօշտէ օլունու-
ճաղը, մալիւսի ամմէ պուլուղալազ իւզլէ, խասսէթէն իւան օլունուր: